

T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİLER YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Esaslar

Amaç

Madde 1 – Bu Yönerge'nin amacı; Ardahan Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin,

- a) Öğrenim hayatlarını kolaylaştırmak için gerekli akademik ortamın hazırlanması ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere kurulan Engelli Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Biriminin çalışma usul ve esaslarını belirlemek,
- b) Engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak üzere yapılacak işlemleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – Bu Yönerge; Ardahan Üniversitesi'nde kayıtlı engelli öğrenciler için yapılacak düzenlemeleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 – Bu Yönerge; 01.07.2005 tarih ve 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15. Maddesine dayanılarak düzenlenen ve 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği hükümlerine ve 25/08/2011 tarihli, yüksek öğretim genel kurul kararlarına göre hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – Bu Yönerge'de geçen;

- a) Üniversite: Ardahan Üniversitesi'ni,
- b) Rektör: Ardahan Üniversitesi Rektörü'nü,
- c) Yönetmelik: 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğini,
- ç) Engelli Öğrenci Birimi: Yönetmeliğin 11'inci Maddesi uyarınca Ardahan Üniversitesi'nde kurulan Birimi,
- d) Yönetim Kurulu: Ardahan Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi tarafından oluşturulacak olan kurulu,
- e) Engelli Öğrenci: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,
- f) Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Özürlü Sağlık Kurulu'nca hazırlanan kişilerin özür ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,
- g) Ders: Ardahan Üniversitesi ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri,

ğ) Sınav: Ardahan Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına dair yapılan ara sınavlar ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, tek ders v.b. sınavları,

ifade eder.

Madde 5- Bu yönerge kapsamında belirlenen hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

- Engelli kişilerin özel durumları ve farklılıkları dikkate alınıp, kendilerine bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayan kişilerle eşit eğitim imkânı sağlanır.
- Engelli öğrencilere yönelik olarak alınacak kararlarda ve verilecek hizmetlerde engellilerin, engelli ailelerinin ve ilgili gönüllü kuruluşların katılımı sağlanır.
- Üniversite Birimlerinin engelli öğrencilere yönelik olarak yapmak istedikleri hizmet ve düzenlemelerde Engelli Öğrenci Birimi'nin görüşü alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Birimi Yapılanması ve Çalışma Esasları

Engelli Öğrenci Birimi Yapılanması

Madde 6- Engelli Öğrenci Birimi, eğitim öğretim işlerinden sorumlu rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda, Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu ile Eğitim birimleri engelli öğrenci danışmanları ve ihtiyaçlar doğrultusunda görevlendirilecek personelden oluşur.

Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu

Madde 7- (1) Ardahan Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu; ilgili Rektör Yardımcısı başkanlığında, engelliler alanında uzmanlaşmış veya özel eğitim alanına yakın alanda uzmanlaşmış bir öğretim elemanı, Fakülte/Yüksekokul/Meslek Yüksekokulu/Enstitü, Dekan ve Müdürleri, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı, Öğrenci İşleri Daire Başkanı, Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanı ve Engelli Öğrenci Temsilcisinden oluşur.

(2) Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu, her yarıyıl başında ve gerek duyulan zamanlarda sorumlu Rektör Yardımcısı'nın belirleyeceği bir tarihte toplanarak, birimin görevleri doğrultusunda Üniversite genelinde yapılan çalışmaları ve öğrenci başvurularını değerlendirir, yeni düzenlemeler konusunda kararlar alır ve uygulanmasını denetler. Toplantılara engel gruplarına göre ihtiyaç duyulabilecek anabilim dallarından öğretim elemanları ve konunun uzmanları davet edilebilir.

Engelli Öğrenci Danışmanları

Madde 8- Üniversite Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu tarafından alınacak kararların uygulanması, yapılan çalışmaların denetlenmesi ve danışmanı olduğu eğitim birimindeki engelli öğrenci ihtiyaçlarının karşılanması için Engelli Öğrenci Birimi ile koordineli çalışmak üzere Dekan/Müdür tarafından bir öğretim elemanı engelli öğrenci danışmanı olarak seçilir.

Engelli Öğrenci Temsilcisi

Madde 9- Üniversite Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu yapacağı görüşmeler sonucunda her yıl bir engelli öğrenciyi temsilci olarak belirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Biriminin Görevleri

Madde 10- Ardahan Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi'nin görevleri:

- a) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, yıllık bütçe tasarısı ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp Rektöre sunmak,
- b) Üniversiteye kayıt yaptıran engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve bu ihtiyaçları ortadan kaldırmak üzere çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak,
- c) Engelli öğrencilerin akademik, fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için engelli öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, engellilere uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak,
- ç) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini engelli öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; engelli öğrencilerin sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu taleplerinin karşılanmasını sağlamak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak,
- d) Yükseköğretim düzeyindeki öğrenci ve öğretim elemanlarına yönelik yayın faaliyetlerinde bulunmak, öğretim elemanlarına engellilik ile bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan ve bilgi veren doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiği durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak,
- e) Engellilik alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini artırmak için program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek,
- f) Engelli Öğrenci Biriminin görev ve faaliyet alanına giren konularda konunun taraflarına yönelik yayın, doküman ve bilgilerin yer aldığı, üniversitelerde okuyan engelli öğrencilerin sorunlarını ve isteklerini dile getirmelerine olanak sağlayan, ilgili birimle iletişimine de imkan veren bir internet sitesi oluşturmak,
- g) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmelerine yardımcı olacak gerekli araç ve gereçlerin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak,
- ğ) İstihdam olanakları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapan bilgilendirici kitaplar hazırlanması konusunda çalışmalar yapılmasını ve bunların engelli öğrencilere ulaştırılmasını sağlamak,

- h) Ardahan Üniversitesi yerleşkelerinin ve yerleşkelerde bulunan yapılar ile açık alanların engelli öğrenciler için ulaşılabilir olmasını sağlamak.
- i) Ardahan Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi olarak aldığı kararların ve belirlediği stratejilerin uygulanmasını denetlemek.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders Uygulamaları

Madde 11 – Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin ders uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik ders uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

- a) İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda işitme cihazı kullanıp, kullanmamasına bakılmaksızın oturma düzeni plânlanırken ders veren / sunum yapan öğretim elemanını rahatlıkla görebilecekleri şekilde planlanır,
- b) İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı yüzü sınıfa dönük olarak bulunmaya özen gösterir,
- c) İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda ders anlatımı öncesinde ders notları öğrenci ile paylaşılır,
- c) Görme engelli, dikkat eksikliği ve özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir,
- ç) Görme engelli öğrenciler görsel materyallerden yararlanamayacakları için bu materyallerin kullanıldığı derslerle ilgili olarak materyaller hakkında sözlü betimleme yapılarak görme engelli öğrencinin materyali kavraması sağlanır,
- d) Bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mimari olarak en uygun olan katlarda oluşturulmasına öncelik verilir,
- e) Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı ders ile ilgili olarak hazırlayacağı sunum, sinevizyon, tepegöz v.s. dokümanları engel gruplarını dikkate alarak hazırlar.
- f) Derslerde not tutucu desteğine ihtiyaç duyan öğrencilere not tutucu desteği verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav Uygulamaları

Madde 12 - Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin sınav uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

- a) Sınav görevlilerinin dağıtılması sırasında, sınava katılacak engelli öğrencinin olup olmadığının göz önüne alınır,
- b) Sınav yerlerinin belirlenmesi sırasında, bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu derslerin sınavları mutlaka erişilebilir ortamlarda yapılır,

- c) Raporla belirlenmiş engellilik durumlarında üniversite engelli öğrenci birimleriyle işbirliği ile öğrencilere ek süre verilir
- ç) Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapmaları sağlanır,
- d) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç – gereç ile (İşitme Cihazı, Teleskopik Gözlük, Prizmatik Gözlük, Büyüteç v.b.) girmeleri sağlanır,
- e) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır,
- f) Kısmi görme kaybı olan az gören görme engelli öğrenciler için soru kitapçığı ya da soru kâğıdı 16 – 18 punto ya da daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır,
- g) Görme, işitme, dikkat eksikliği, **özel öğrenme güçlüğü**, hiperaktive, disleksi - disgrafi v.b. engeli bulunan engelli öğrenciler normal sınav salonlarından ayrı olarak başkalarından rahatsız olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır,
- ğ) **İhtiyacı varsa telaffuzu ile ilgili herhangi bir sorunu olmayan bir okuyucu yada kaydedici görevlendirilir.**
- h) **Uygun olduğu durumlarda hesap makinesi kullanımına izin verilebilir.**
- ı) **Hareket güçlüğü, dikkat eksikliği , özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere dinlenme molaları vermeleri için izin verilir.**
- i) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (İnsulin Pompası v.b.) girmelerine izin verilir,
- j) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyacını karşılamasına izin verilir,

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 13 – Bu Yönergede yer almayan hususlarda Üniversite Yönetim Kurulu kararları geçerlidir.

Yürürlük

Madde14- Bu Yönerge Senatonun kabul tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15- Bu yönerge hükümlerini Rektör yürütür.